

TU
MANEŠ
NEPAŽISTI

SARA
FOSTER

Iš anglų kalbos vertė
Birutė Bersėnienė

Sofoklis

VILNIUS, 2021

1

Po dvylikos metų

Rytas karštas ir drėgnas, bet tą akimirką, kai jis ją išvysta, Nojų nusmelkia šaltis. Ji stovi sausakimšo kelto denyje, vilkinti plevėsuojančia ryškia suknele, ir nusigrėžusi nuo jo žvelgia tolyn į tamsų Čau Prajos upės vandenį.

Jam pristinga oro, o širdis apmiršta, kol po pauzės vėl dusliai ir stipriai trinkteli į šonkaulius. Ant kelto stogo plevena oranžinė vėliava, ir Nojus staiga susivokia, jog kaip tik šito kelto ir laukė, o dabar jis stovi prieplaukoje it įbestas minioje žmonių, besigrūdančių priekyje jo. Nesivaržydamas braunasi pro žmones, pasiryžęs bet kokia kaina pakliūti į keltą. Vos ne paskutinę sekundę prieš keltui paliekant doką suspėja išokti į laivą nuo medinės kranto platformos ir užsidirba griežtą pastabą tajų greitakalbe iš lynus vyniojančio lieso, bet raumeningo vyriškio, kurio deganti cigaretė trumpam užkišta už ausies.

Nojus per petį sumurma atsiprašymą dairydamasis, kur galėtų atsistoti prie turėklų, kad būtų arčiau tos moters. Jį vėl persmelkia šokas, kurį išgyveno vos ją išvydęs, ir tas šokas jį purto stipriau nei kelto supimas šiajam grumiantis su vandenimis upės, kurioje vykdoma intensyvi laivyba.

Ilgi raudoni nepažįstamosios plaukai vėl atgaivino prisiminimus apie Lizę, ir jis trumpam pamano vėl ją suradęs, už tūkstančių kilometrų nuo namų. O tuomet nubunda pojūčiai. Šios moters veido forma kitokia: jos akys panašesnės į ovalą, o ne migdolą, lūpos pilnesnės, o oda strazdanota.

Nepakludama protui jo širdis ir toliau daužosi.

Prieš dvylika metų Nojui atrodė, kad Lizė Burdet buvo žavingiausia būtybė, kada nors pasirodžiusi jų šeimoje, bet iš tikrųjų tai ji viską sudaužė į šipulius. Pas juos ji pabuvo šešis trumpus mėnesius, o po to, be menkiausio perspėjamo ženkle, jos staiga nebeliko, ir viskas pasikeitė. Jos besišypsantį veidą dar galėjai išvysti skelbimuose apie dingusius žmones, kartais jis sušmėžuodavo vakaro žiniuose. Kartkartėmis jos vardą pašnibždomis ištardavo mokyklos koridoriuose, arba bent jau taip Nojui atrodė, nes jis, jos vaikino jaunesnysis brolis, iš karto pasijuto susijęs su jos dingimu. Nuo to laiko Lizė jam tapo savotišku košmaru, kurio Nojus niekam nebūtų galėjęs paaiškinti, o pastaruoju metu trauka prie tų prisiminimų dar labiau suintensyvėjo, kai jos vardas vėl pasirodė žiniuose.

Jo dėmesys vėl nukrypsta į moterį laive. Ji laikosi lengvai įsikibusi turėklų, o žvilgsnis nukreiptas į pusnuogius vaikus, žaidžiančius ant purvino upės kranto. Nojus spėja, jog ji, ko gero, keliais metais už jį jaunesnė – gal nė dvidešimt penkerių neturi, bet nuo jos dvelkia nedažnai sutinkamas savarankiškumas. Net stumtelėta greta besigrumdančių keleivių ji sureaguoja tik akimirksniui, iškart vėl panirdama į svajiną rimtį, lyg puoselėdama jai vienai priklausančią paslaptį. Energingų pokalbių nuotrupos susilieja į vientisą, dūzgesį primenantį gausmą, o Nojus, pakerėtas jos savitvardos, to-

liau stebi nepažīstamajā svarstydamas, kur galētu klaidzioti jos mintys. Ir tada, lyg pajutusi jo žvilgsnį, ji atsigrēžia.

Apsimesti, kad žiūri ne į ją, neįmanoma. Jis sustingsta. Ji žvelgia tiesiai į jį. O tada jos lūpas išlenkia silpnas šypsnyš, o akyse sužiba smalsumas. Tai trunka vos sekundę, kol ji vėl nusigrēžia, ir Nojus iš lėto iškvepia.

Ji atrodo pritrenkiamai.

Jis prisiverčia nukreipti dėmesį kitur – į ką nors kita. Ima tyrinėti visą eilę vienas greta kito susėdusių vienuolių, skustomis galvomis ir garstyčių spalvos apdarais, slapta pasiklauso, kaip už jo nugaros barasi kanadiečių pora, kartkartėmis vis užmesdamas akį į paslaptinę raudonplaukę. Dabar jos žvilgsnis nukreiptas į kitą upės pusę, ir sekdamas jos žvilgsnį Nojus regi auksines piramidės pavidalo budistų šventyklas, kurių švytėjimas ryškiai kontrastuoja su neaiškaus baltumo įstaigų pastatais. Kaip tik tada laivas stuktelėja į Tha Tien prieplaukos krantinę, jau pasiekęs jos stotelę, ir jis nusigrēžia, vis dar svyrinėdamas įsilieja į staiga siūbtelėjusią žmonių minią ir pasuka trapo link.

Vos tik išlipęs jis pasitraukia į šalį, norėdamas patyrinėti žemėlapį savo kelionės gide. Kai pakelia akis ir jau žengia reikiama, kaip jam atrodo, kryptimi, vėl pastebi tą pačią moterį, dideliais žingsniais užtikrintai žingsniuojančią kiek toliau priekyje. Nuotaiką pakelia mintis, jog jie abu, ko gero, eina į tą pačią vietą, bet pasigėrėti jos siluetu, jos siūbuojančiais klubais jis gauna vos akimirką prieš jai vėl pradingstant tirstoje žmonių minioje prie įėjimo į Po šventyklą.

Nojus atsistoja į vienos iš daugybės eilių galą nusipirkti lankytojo bilieto. Eilė juda pirmyn, ir jis kantriai stovi, kol už savęs išgirsta mandagų kažkieno balsą.

– Atleiskite, pone, koks jūsų vardas?

Atsigręžęs išvysta jam besišypsantį jauną tailandietį su vešliais ūsais.

– Nojus.

– Aš Deividas, – atsako vyriškis, nežymiai linktelėdamas galva. – Šioje šventykloje dirbu gidu, galiu jums aprodyti įdomiausias vietas, tai bus individuali ekskursija, skirta vien jums. Papasakosiu apie šventyklos istoriją, Gulintį Budą, budizmo simbolius.

– Na, aš neketinu...

– Tik du šimtai batų, įskaičiuota bilieto kaina, labai pigu, speciali ekskursija jums. O gal pageidaujate masažo? Masažas kainuoja tris šimtus batų. Mokėsite po to. Eime.

Deividas alkūnėmis iriasi pirmyn, sprausdamasis pro stovinčius eilėje prie įėjimo, tajų kalba skubotai atsakinėdamas besiskundžiantiems. Jam trumpai šnektelėjus su tarnautoju prie kasos langelio, šis jiems pamoja praeiti.

– Pradėsime nuo Gulinčio Budos, – Deividas ragina Nojų žengti pirmyn, – šen, štai čia.

Nojus seka jam pavymui plokštėmis grįstu kiemu, vinguriuodamas tarp turistų ir bandydamas klausytis Deivido monologo. Vos tik jiems įžengus į ilgą, įmantriai dekoruotą patalpą, Deividas ima aiškinti, rodydamas į čia vaizduojamas *Ramakieno*, Tailando nacionalinio epo, scenas.

Tačiau Nojus jo nesiklauso, nes vėl pastebi raudonplaukę, einančią pro auksinę Gulinčio Budos statulą, o jos ranka lengvai slysta mediniu turėklu, atitveriančiu statulą nuo lankytojų minios. Paveiktas stipraus smilkalų aromato pliūpsnio, pajunta nenugalimą norą ją užkalbinti. Tas jausmas kol kas neaiškus ir tikriausiai pragaištingas, bet nė

nepajunta, kaip žengia kelis žingsnius pirmyn ir mintyse jau repetuoja pirmąją pokalbio frazę. Jam jau beveik visai priartėjus, Deividas paliečia jo petį ir pradeda savo gerai surepetuotą kalbą apie šimtą aštuonis pranašiškus ženklus, slypinčius perlamutro perle ant Budos pėdų. Moteris atsigręžia, išgąsdinta visai greta suskambusio Deivido balso, ir jos akys vėl sutinka Nojus žvilgsnį. Ji pakelia antakius ir nusišypso plačiu šypsniu. Jis atsako kvailoka šypsena, ir nespėjęs praverti burnos ant dilbio pajunta kažkieno raumeningą delną, o prieš akis mato jam į rankas jau brukamą *iPhone* telefoną.

– Nagi, drauguži, – tęsiamai ištaria vyriškis gergždžiančiu balsu, – gal gali nufotografuoti mane su žmona?

– Žinoma, – atsako Nojus paimdamas telefoną. Jam tenka laukti, kol jie prisitaiko, kur jiems geriau atsistoti, kad į vaizdą patektų kuo daugiau Budos skulptūros. Kai gražina telefoną, nepažįstamoji ir vėl jau dingusi jam iš akių.

Jis išskuba laukan beveik nepastebėdamas jau stipriai įšilusio oro, nusiminęs, kad jos niekur nematyti. Greta jo vėl išdygsta Deividas.

– Dabar jums parodysiu maldyklinį fikusą, išaugintą iš medžio, po kuriuo sėdėjo Buda, laukdamas nušvitimo.

Nojus skubiai sugraibo savo piniginę.

– Štai, – ištaria ištiesdamas du šimtus batų. – Man reikia skubėti, ačiū jums. – Deividui nė nespėjęs sureaguoti, jis skubiai pasuka į šalį.

Turistų srautai šventyklos komplekse pamažu virsta vientisa banguojančia minia. Kuriam laikui Nojus panyra į tą minią, jo protas visai nefiksuoja aplinkos, kol staiga susivokia, kad jau juda išėjimo vartų link. Dar nenorėdamas

palikti šventyklos komplekso, jis staigiai apsigręžia ir trenkiasi į už jo ėjusį žmogų.

Nors jo refleksai suveikia akimirksniu, jau per vėlu. Nuo susidūrimo ant žemės su trenksmu atsiduria brangus fotoaparatas, ir objektyvui trinktelėjus į grindinį pasigirsta gailus trakstelėjimas.

Su siaubu lenkdamasis surinkti pažirusių šukių jaučia, kad dar vienas žmogus stengiasi daryti lygiai tą patį. Kai pakelia akis norėdamas atsiprašyti, išvysta, kad tai *ji*.

Jų žvilgsniai susitinka, ir jis delnu atsiremia į žemę, norėdamas atgauti savitvardą. Nepažįstamosios veidas dabar vos per kelis centimetrus nuo jo, jos skruostai įraudę. Tos žalios akys, kuriose matosi mažyčiai auksiniai taškeliai, tiesiog kerį, bet dabar jos žvelgia klausiamai ir rodo nusivylimą. *O, Dieve, ką jis čia iškrėtė?*

Nojaus veidas dega.

– Leiskite, pagelbėsiu. Labai atsiprašau.

Ji atsistoja, jis irgi daro tą patį. Keli incidento liudininkai, sulėtinę žingsnius, stebi juos.

– Nieko tokio. Turėčiau atidžiau žiūrėti, kur einu. – Jos balsas ramus ir jausmingas, bet tardama šiuos žodžius ji žvelgia pro šalį.

– Ne, tai vien mano kaltė, – tvirtina jis. – Turiu jums atlyginti žalą.

– Jums nebūtina to daryti. Tai brangus objektyvas.

– Ar jis apdraustas?

Atsakymą gali išskaityti jos veide.

– Tuomet leiskite jį pataisyti.

Panašu, kad ji svarsto. Pauzė užsitęsia.

Jis vėl pabando.

– Jei man leisite paimti objektyvą, pažadu jums, kad šiandien pat gausite naują. Jei norite, galiu pristatyti į jūsų viešbutį, arba galite užsukti pas mane.

Ji papurto galvą.

– Aš apsistojusi ne viešbutyje. Galėčiau ateiti į jūsiškį, nors – jei tik jūs tikrai... noriu pasakyti, kad tai nutiko tik per neapdairumą...

– Viskas gerai, palikite tai man. – Jis padrąsinamai nusišypso. – Ar galite šįvakar ateiti į „Karališkąją orchidėją“? Viešbutis prie pat upės – žinote jį? Apie aštuntą tiktų?

Ji linktelėja, o tada jos veidą pagaliau nušviečia džiugi šypsena.

– Tuomet sutarta. Ačiū! Jūs juk plaukėte tuo pačiu keltu? Nojus širdis suspurda.

– Taip, tikrai. – Jis ištiesia ranką: – Tai ar galiu paimti objektyvą?

– Taip, jei tikrai manote, kad turite jį sutaisyti. – Sutelkusi dėmesį ji nusuka objektyvą nuo fotoaparato ir paduoda.

Jų pirštams susiliečiant Nojų užlieja karšta banga.

– Ačiū jums, – vėl ištaria ji, dėdama aparatą į krepšį. – Beje, aš Alisa.

– Nojus. – Jis pasitempia, ištiesia ranką, ji ją paspaudžia. Ir vėl jam pasalūniškai smogia karštis, grasindamas bemat raudoniu užlieti veidą ir pridaryti jam gėdos.

– Malonu susipažinti, Alisa. Tuomet iki pasimatymo.

Jis nusigręžia ir nesižvalgydamas išskuba pro vartus, tiesiai prie artimiausio tuktuko vežėjo.

– Man reikia į fotoreikmenų parduotuvę. – Jis parodo į rankoje laikomą objektyvą – tam atvejui, jei vežėjas nesu-

prastų angliškai. Vežėjas iškelia nykštį į viršų, kviesdamas lipti vidun. Jų nedidukas vežimėlis įsilieja į transporto priemonių srautą, o Nojus stipriai suspaudžią sugadintą įrenginį, stengdamasis paslėpti rankų virpėjimą.

Po kelių valandų, kai besileidžianti saulė rausvai auksine spalva nudažo pastatus ir upę, Nojus nusuka žvilgsnį nuo vaizdingos panoramos ir išžiūri į savo atvaizdą veidrodyje. Jis nusprendė pasipuošti vildamasis, kad pavyks įkalbėti Alisą kartu pavakarieniauti. Ji neišeiina jam iš galvos, ir kas kart, prisiminęs jos veidą visai arti savojo, pajunta, kaip jo kūnas ir vėl geidžia to potyrio.

Jis atsidėjęs tyrinėja savo tamsių, nerimastingų akių žvilgsnį veidrodyje. *Ar tu įsitikinęs, Nojau?*

Tikrai nėra įsitikinęs. Sutartas laikas nenumaldomai artėja. Gal bus daug geriau, jei jis kuo mažiau apie tai svarstys. Greitai palenda po dušu ir užsitempdamas džinsus pastebi sidabriškai šviesų randą, kuris nuo pat viršaus it varveklis leidžiasi per dešinę šlaunį ir baigiasi apvaliu praplatėjimu. Jam nedrąsu svarstyti, ar Alisa kada nors tai išvys – ir kaip jis jai tai paaiškins, jeigu taip nutiktų. Ar jis mėgins lengvai numoti ranka, kaip jau yra daręs ne su viena savo mylimąja sakydamas, kad tai pėdsakas po griūties nuo dviračio? O gal prisipažins, kad šis ženklas jam nuolat primena apie jo nerimastingumą? Kad matydamas jį visada prisimena tą kitą merginą, kurios veidas jam vaidenasi iki šiol.

Jis supranta, kad per daug užbėga įvykiams už akių. Viskas pagal eilę: pirmiausia reikia tikėtis, kad ji pasirodys. Jei ji neateis, jam bus sunkoka Bankoke rasti merginą ilgais

raudonais plaukais Alisos vardu, apsistojusią ne viešbutyje. Nes tik tiek apie ją ir žino.

Be dešimties aštuntą jis jau skuba į vestibulį, jo delnai prakaituoja, o pirštai spaudžia per petį permestą krepšį su brangiuoju objektyvu. Skaičiuodamas minutes iki sutartos valandos jis save įtikinėja, kad Alisa neateis, bet ji pasirodo lygiai aštuntą, visai kitaip apsirengusi, jam net sunku ją atpažinti: lūpos ryškaus raudonumo, plaukai laisvai supinti į ant nugaros krentančią kasą. Figūrą išryškinantys juodi marškinėliai, kojas iki pat apačios glotniai aptempiantys trumpinti džinsai, blizgučiais nusagstyti vasariniai bateliai žema pakulne. Kol mergina dairosi jo ieškodama, Nojų iš pusiausvyros vėl išmuša visą jį užvaldanti nenugalima trauka prie jos.

Vos jį pamačius Alisos veidas nušvinta, o žvilgsnis nukrypsta į rankoje jo laikomą krepšį.

– Negaliu patikėti, kad jūs tai padarėte dėl manęs, – ištaria ji, kai Nojus įteikia objektyvą.

– Nieko tokio. – Probėgšmais jam šmėkstelėja mintis apie šią popietę gerokai sumenkusią sąskaitą kredito kortelėje. Kiekvienas išleistas centas buvo to vertas dabar matant, kaip ji į jį žiūri.

Kol dvejojamas tyli, Alisa jau ima gręžiotis. Jis turi prabilti nedelsdamas, nes kitos progos gali ir nepasitaikyti.

– Gal norėtumėte... Ar jau suplanavote, ką šįvakar veiksite? – Velnias, jis vos išlemena žodžius. Tikras mikčiojantis kvailys. – Gal pavakarieniautume?

Alisai šiek tiek nejauku.

– Tiesą sakant, turiu planų...

Jis labai stengiasi nepradanginti šypsenos savo veide, bet viduje jau traukiasi, pasirengęs priimti jos atsisakymą.

– Nors... Manau, mano draugai neprieštaraus, jei jus atsisiesiu. Ar norite pabūti vakarėlyje namų aplinkoje?

– Kodėl gi ne? – Jis pasistengia atsakyti kuo atsainiau, nors iš tiesų dabar laisvai galėtų apsijuosti klostytą balerinos sijonėlį ir net sušokti baletą, jei tai suteiktų galimybę praleisti daugiau laiko su ja.

– Visai netoli nuo čia – ar jau galime eiti?

Jis šypsosi.

– Žinoma, eikime.

Abu kartu, jis per žingsnį už jos, palieka ištaigingą „Karališkosios orchidėjos“ vestibulį ir pasuka judriomis naktinio Bankoko gatvėmis, kartu su banguojančia minia žmonių, kurie nardo tarp garuojančio maisto vežimėlių, apšvičiami kur ne kur šmėžuojančių restoranų šviesų. Gatvės katės nukirptomis uodegomis snaudžia, susirangiusios ant dėžių nuo maisto, taip pat ant kilimėlių prie įėjimų į parduotuves, o ant šaligatvio tarp keptais vabzdžiais nuklotų prekystalių vikriai šmirinėja tarakonai. Vis padvelkia tai kepamo šašlyko mėsa, tai atviros kanalizacijos kvapais. Ališos tie kvapai nė kiek netrikdo, jis pastebi, kad ji užtikrintai žengia jai gerai pažįstama kryptimi.

– Jūs čia gyvenate? – pagaliau ryžtasi paklausti. – Nepanašu, kad atostogautumėte.

– Taip, čia mokau anglų kalbos, – atsako žvelgdama į kelią, nes dabar jie kaip tik jį kerta ir pasuka į siaurą gatvelę, juosiančią motociklininkų ir pėsčiųjų zonas. Keletas klaidžiojančių šunų tūno pastatų sienų nišose, išlįsdami susirinkti maisto likučių, kuriuos paliko gatvės prekyautojai. Kad neatsiliktų, Nojus paspartina tempą.

– Tikrai? Ir jau seniai jūs čia?

– Turiu leidimą čia dirbti šešis mėnesius. Jau įpusėjau. O jūs? Esate čia ne vienas?

– Ne – kartu su manimi turėjo važiuoti mano draugas Džesas, bet dieną prieš mudviejų skrydį jis susilaužė koją. Savaitę keliavau po šalies šiaurę, buvau Čiang Majuje ir Čiang Rajuje, sutikau kalnų genčių gyventojų, o po to traukiniu atvažiavau iki Ajutajos ir Kančanabūrio. Dar tik pora dienų, kai aš Bankoke, vis dar pažindinuosi su miestu.

– Ar pasigendate draugo?

– Taip, truputį, bet jau pripratau. Ir vienam gera pabūti.

Jis nutyli kitas priežastis, dėl kurių čia atvyko. Tiesą sakant, jis jau buvo pasiruošęs kelionę atšaukti, bet pasiekė žinia, kad namuose pirmą kartą per vienuolika metų ketina apsilankyti brolis. Vos pagalvojęs apie Tomą jis iš karto prisimindavo Lizę, ir pasaulis jam aptemdavo. Todėl negalėjo atsisipirti sumanymui nusigauti į kitą kontinentą ir tokiu būdu išvengti susitikimo.

Jo mintis pertraukia Alisa.

– Iš kurios jūs Australijos dalies?

– Sidnėjaus, šiaurinių plažų. O jūs?

– Iš nedidelės Centrinės pakrantės gyvenvietės.

Jam iš karto pasitaiso nuotaika, kai mintyse sumeta, kad tarp jų namų – tik kelios valandos kelio. Kai einant susiliečia jų rankos, jis ima jaudintis. Vaikinas jaučia, jog juos stebi žmonės: Alisą palydi susižavėjimo kupiniais žvilgsniais, į Nojų žvelgia pavydžiai. Trumpą akimirką jis bando įsivaizduoti, jog jiedu – pora; pagalvoja, kaip jis laiko jos ranką, apkabina. Iškart sukyla jausmai. Liepia sau liautis.

Pokalbis nutrūksta. Stoja nejauki tylą.